

Társadalmi napilap.
Megjelenik
vasárnap és ünnepnap
kivételeivel minden nap
délután 3 órakor.

Egyes szám ára:
2 fillér.

BRASSÓI UJLAP

Szerkesztőség: Kolostor-utca
23 sz. Telefon: 110.

Kiadóhivatal: Hentschel H.
könyvnyomdája, Kut-utca 23.
Telefonszám: 356.

Kiadóhivatali ügyeket Kolostor-utca 23.
alatt lehet elintézni.

Azok a jezsuiták.

I.

Különös dolog, hogy az emberiség egy része még ma sem vetkőzött ki abból a sötét elvakultságból, amellyel a jezsuitákról itélkezik. Egyes helyeken valóságos rémképeket beszélnek róluk s működésük elé a leghazugabb állításokat görditik akadályképen. Sőt még olyan komoly folyóiratok is a Magyar Tudományos Akadémia pártfogásával kiadott „Budapesti Szemle” is minden alap nélkül ellentétes álláspontot foglal el. Rémképeket nem gyárt ugyan, hanem tudományos aparátussal 1908-ban megjelent füzeteiben kijelenti, hogy a Jézustársaságának mióta fennáll, sohasem voltak „nagy egyénisége, nagy tudósai.”

Ez olyan állítás, melyet csak vagy tudatlansággal, vagy rossz akarattal lehet fedezni. Mert:

Voltak e rendben hittudósok, bölcselők, történet tudósok, mennyiségtan és természet tudományok művelői; voltak költők és nyelvtudósok, kik előtt az igazságos kritika csak kalapot emelhet. Felemlithetnők a tudós jezsuiták egész sorozatát, de csak a szerény hittérítők munkáira tekintünk, melyet tudományos téren kifejtettek! Mi más lesz a véleményünk!

Neuman német tudós az tmondja, hogy a jézustársasági hithirdetők Kinában tartzkodása alkalmával „bámulatos eredményt mutattak fel a tudomány terén.” Pedig ő nem vala a jezsuiták barátja. B. Richthofen az írja, hogy a XVII és XVIII. században keletre vándorolt jézustársaságiaknak köszönünk mindent, amit Kináról tudunk; ha ők nincsenek, ma sem ismerünk tudományosan kinát. S báró Rithofen ki így ir, protenstáns ember. Ugyan ez a tudós báró mondja másutt, hogy a jézustársasági hithirdetőknek köszönhetjük ma is a legjobb térképeket Kináról.

A hithirdetők nagy tömegéből csak Riccít, Noelt, De Glemona Vazult, Prémare atyát és Annyot Józsefet említjük. A többit mellőzzük.

Nocentini 1879-ben Florenben az orientalisták nemzetközi kongresszusán tartott előadásában azt mondja, hogy az európai tudósok közül „az első sinologus” Kinai nyelvtudós Ricci Máté jézustársasági atya volt. Azt állítja egy német tudós, hogy kina nyelvét ismerni majdnem lehetetlen s Ricci teljesen birtokában volt e nemzet nyelvének. Sok művet irt Ricci kina nyelven s e művekről azt mondja a francia tudós Rémusat, hogy ezeket, még ma is nagy becsben tartják a benszülött kina tudósok a nyelv szépségére s az irány tisztaságára való tekintetből.

Noel Neumann szerint az a jeles tu-

dós, ki a kina nyelvben teljesen jártas. De Glemona Vazul kina szótára száz évig a szerző halála után (1703) csak kéziratokban volt elterjedve, de végre elismerték a mű nagy becsét s I. Napoleon császár költségén 1813-ban sajtó alá adták azt. Rémusat szerint e szótárnál jobb az ő idejében sem létezett.

Prémare is Kinát érdeklő oly jeles művet irt, melynél jelesebbet ugyancsak Rémusat szerint európai tudós nem irt soha. Száz évig hevert a mű is a sarga irigység következtében a könyvtárak porában, míg Rémusat a figyelmét rá nem fordította. Prémare művét Kingsborough angol lord bőkezűsége folytán a protenstáns sajtó tette közzé. Annyot szintén rengeteg sokat irt. Alaposan ismertette ina Ktörténetét, nyelvét művészetét. Schott német tudós azt állítja róla, hogy „neki köszönjük a legjobb művet melyet birunk Kina zeneművészetéről. Langlés fáradhatatlan tudósnak s Kina nyelve, művészeté, történelme, tudománya alapos ismerőjének” nevezi Annyot Józsefet.

Ily tudós férfiak voltak a jezsuiták között és mégis a „Budapesti Tzemle” állítása szerint „a Jézustársaságnak mióta fennáll, sohasem voltak nagy egyéniségei, nagy tudósai.” Hogy mily alaptalan állítás ez, a fennebőiek fényesen megcáfolják.

Érett ifjainkhoz!

A középiskolában a fölfelé haladó osztályok számával arányosan szokott az ifjak lelkében az érettségi vizsgálatról való rettegés növekedni. Nem keressük, helyesen van e így, csak konstatáljuk, hogy mekkora a rettegés, — olyan zabolázatlan sokszor a nagy öröm a felelmes vizsgálat szerencsés kiállása után. Az érett ifju néhány napig nem bir önmagával, nem tud elég súlyos sétatobot, elég magas gallert, elég lapos kezelőt találni, elég sőt inni, elég hangosan beszélni az utcán, hogy érett mivoltát a nagyvilágnak kellőképen tudomására adja. Juventus ventus, mondják a latinműveltségű urak jóakaró fejbolintgatással a mi körülbelül annyit jelent, hogy ifjuság-hiuság. Értjük az ifju lelkében ébredező energiák nekiszabadulását, de szeretnők ha ifjaink érett mivoltukban — jogos örömök kára nélkül — a rájuk fordított sok munkának, gondnak eredményeit is megmutatnák azzal, hogy szabadságuk legelső ténykedéseiket nem engedik erkölcsi kifogás alá kerülni. Az ugynevezett grandlumpolások, illetlen beszédek, hölgyek boszantása, volt tanáraik meg nem becsülése ugyanis ha történnek, nem érettségnek, hanem hanyaveti éretlenségnek adják tanu jeleit.

Hirek.

Brassó, 1910. június 13.

Személyi hírek. Dr. Kárpáti Kelemen szombathelyi főgimnáziumi igazgató, miniszteri biztos és Soó Gáspár székelyudvarhelyi ny. főgimn. ig. stáusi biztos tegnap este városunkba érkezett, hogy a róm. kath. főgimn. a ma megkezdődött érettségi vizsgán jelen legyenek.

Nagy lopás a gyorsvonaton. Szombaton feljelentés érkezett a rendőrséghez, hogy péntek és szombat közötti éjjel a Budapest—Brassói vonalon Küküllőszög és Balázstaiva között Handler Ferenc nagyváradi kereskedőtől míg elszunyodott, ellopták kabátjának belső zsebéből bőrtárcáját, melyben 4180 K.-t papirpénz volt. A gyorsvonaton egy 25 év körüli tömött bajuszu cwikeres fiatal ember volt, és ezen tájon eltűnt a gyorsvonatról. Rendőrségünk is megindította a nyomozást.

Suhancok lopása. Szombaton reggel két 12—13. esztendő suhanc Zeides Rosina Hosszu-utcai tüzletébe betért koményes pálinkát inni. Zeidesné mig ezek itták a pálinkát bement lakosbájába. Ez alatt feltörték a fiókot és elloptak körülbelül 30 K. Gyorsan odább állottak, de a rendőrség nemsokára elcsipte őket. Bevallották, hogy a dalsarnokba is ők törtek be.

Járvány. Az alispáni hivatalhoz érkezett jelentés szerint Botfalu-cukorgyár telepén a vörheny és kanyaró járványszerűen lépett fel.

Szinelőadás a zárdában. Tegnap d. u. 1/26 órakor adták elő a szt. Ferenrendi nővérek zárdájában „Mozart” c. 2 felvonásos életképet nagy közönség előtt. A szereplők mind kitették magukért s jól betanult és ügyesen előadott szerepjükért méltán megilleti a dicséret.

Szabadságolás. A vármegye alispánja Aranka Béla vm. árvaszéki irodatisztnak f. é. július hó 1-től július 29-ig terjedő 4 heti szabadságot, Dr. Metián Jenő vm. törvh. főügyésznek f. hó 3-tól június hó 30-ik terjedő és Dr. Neustädter Frigyes höltövényi körorvosnak június hó 6-tól kezdődő 6 heti szabadságot engedélyezett. Utóbbi ezen idő alatt a feketealmi községi orvos fogja helyettesíteni.

Ugyszintén Brassó vm. tv. hatósági bizottsága f. é. május 31-én tartott ülésben dr. Hnidy Ottó vm. árvaszéki elnöknek f. é. június és július hóra 2. havi szabadságot engedélyezett.

Automobilkocsi a brassói kir. postánál. F. év július 1 étől fogva a külvárosi postahivataloktól s a belvárosi postagyűjtőtől a csomagoknak beszedése, valamint azoknak a pályudvarra ki s behozatala automobilkocsikon fog eszközölni.

Mozi. Tegnap este tartotta a mozi utolsó előadását. Ezzel egyideig bucsút vesz. Sokan fogják érezni hiányát. Tréfás képeivel, főképp Pali vilt dolgoival, sokszor megnevettetett. Az életből vett képeivel oktatónkul szolgált. Nem egyszer mély tanulsággal távoztunk onnan. Különösen tájképei érdemelnek említést. Földünk kiváló természeti szépségeit egymásután vonultatta el lelki szemünk előtt. Közben rámutatott az emberiség műveltségére, iparára, kereskedelmére s b. Tette ezt az ő szemléltető módszerével, mely az ismeretterjesztésnek legmegfelelőbb módja.

Felelős szerkesztő: Kőlcze Károly dr.

Uj asztalosműhely!

A mélyen tisztelt építő közönségnek becses tudomására adjuk, hogy építési vállalatunk kiegészítésül egy 300 négyzetméter területű asztalosműhelyt építettünk s azt a legmodernebb munkagépekkel rendeztük be, állandóan a legkifőbb minőségű faanyagokból nagy raktárt tartunk és így azon helyzetben vagyunk, hogy bármily épületmunkát, boltkapuzatokat (Portál) és boltberendezéseket stb. saját tervrajzaink szerint bármely stílusban a legrövidebb idő alatt pontosan elkészíthetünk.

Becsés megrendelésüket kérve, maradunk
kiváló tisztelettel

Gábor Testvérek

építész és építőmesterek.

Csatornázási

munkálatok

vizvezeték closet és fürdőszobák berendezéseinek elkészítésére ajánlják magukat

mély tisztelettel

Krause Frank és Társ.

Brassó, Lensor 31—33.

a Dr. G. Schmidt főorvos és tisztiorvos féle

FÜLOLAJ

Gyorsan és alaposan gyógyít időszakos süketiséget, fülfájást fülzúgást és nagyothallást, még idült esetekben is.

Egyedül kapható üvege 4 Kor.

Grósz Nagy Ferencz, gyógyszerész Debreczen, Kossuth-u. 8.

Elegáns és kifogástalan kivitelű
polgári és egyenruhák csakis

Szőcs György cégnél

Brassó, Welsz-Mihály-utca 10. sz. a. szerethető k. be.

Legújabb divatu bel- és külföldi szövetek, valamint katonai fölszerelések raktára.

Pontos kiszolgálás!

Szolid árak!

RICHTER P. W.

Brassó, Uj-utca 12.

Legnagyobb raktár zongorákban és pianinokban.
Egyedül raktár Bösendorfer és Schweighofer-féle zongorákban stb. stb.

== Zongora tanítás. ==

Hentschel H., keresztény-könyvnyomdája, Brassó, Kut-u. 23. szám.

ZEIDNER H. G.

Szalámi és hentesárú gyár

Brassó, Hirscher-utca 1.

ajánl elsőrendű szalámit, sonkát, szalonát, legizlésebb felvágottat és tormás virstlüt.

Naponta posta és vasúti szétküldések.

HELMBOLD örökösei

TUZA R. utódai

aranyműves. — Brassó.

Jó összeköttetésem s kevés regiem képesítetek azon kellemes helyzetbe, hogy arany és ezüst nemeimet bámulatos olcsó árban jóállás mellett adhatom el.

Egy vétel elegendő, hogy állandó vevőm legyeu.

Javításokat műhelyemben olcsón és pontosan végzek

Mély tisztelettel

Helmbold örökösei

TUZA R. utódai.

Van szerencsém értesíteni a nagyérdemű közönséget és a tisztelt megrendelőimet, hogy a Szent János-utca 4 szám alatti

Férfi-szabó műhelyemet

f. é. június hó 1-től

Kapu-utca 37. sz alá az I. emeletre

helyeztem, ahol e szakmába vágó munkákat szolidul és jutányos árak mellett, a legújabb divatú szabás szerint a mai kor igényeinek megfelelően és pontosan készíték.

Készíték továbbá papi ruhákat, reverendákat a legcsinosabb kivitelben a helyi Scherg V. és Társai posztógyárában készített hírneves jó minőségű szövetekből jutányos árak mellett.

A nagyérdemű közönség b. pártfogását kérve maradok

tisztelettel

Szopos Sándor

férfi-divat és papi-szabó.

Meres A.

Katalin-utca 11.

Telefon szám: 5.

Házicsatorna-, klosett-, vízvezeték- és fürdőszoba berendezési vállalat.

Javítások elvállaltatnak!!!

Gyógyborok

mint Malaga, sötét és aransárga, Madeira, Scherry ugymint gyógycognac, tiszta borbárlatot ajánlják legjobb minőségben olcsó árak mellett

Lang és Theil drogeria, Brassó
Buzasor 8. sz. — Telefon-szám 219.

Russu Demeter

szígyártó

Brassó Árvaház-utca 15 sz.

Ajánlja a n. é. közönségnek e szakmába vágó munkákat pontos gyors kiszolgálást legjutányosabb árak mellett teljes tisztelettel

Russu Demeter

Sirbu János

műlakatos és vízvezeték berendező

Brassó, Csizmadia-utca 8.

ajánlja magát a n. é. közönségnek. Minden e szakmába vágó munkákat, a legjutányosabb árban nagyon pontos és gyors kiszolgálás mellett elvállal és kéri a becses pártfogást.